

62 FINSK TIDSKRIFT.

Saima n:o 10 7.III 1844

Ifrån Vasa förljudes den lika sällsamma som fögnande underrättelse, att ifrån tryckeriet derstädes kommer att utgifvas en Tidskrift på Finska språket »i 4 å 6 häften årligen, hvartdera om 96 sidor i stor 12:o». Innehållet lofvar blifva en öfversättning af den Svenska Tidskriften »Läsning för Folket,» äfven med iakttagande deraf, att hvarje häfte kommer att innehålla en religiös uppsats.

Om sjelfva företaget är intet annat än berömligt att förmåla, och skall Saima, så vidt på henne beror, medverka till skriftens spridande. Men då enligt uppgift i Vasa Tidning ännu blott en afhandling finnes öfversatt ur »Läsning för folket», taga vi oss friheten hemställa, huruvida denna skrifs innehåll verkligen bör tagas till mönster. Oss förekommer det, som skulle den med få undantag höra till det tråkiga slaget. Och detta duger lika litet för allmogen som för den bildade läsaren, då beviset för en folkskrifts värde deremot är, att den begärligt läses af alla stånd och klasser. Sådane artiklar som Berzelii beskrifning öfver Svenska jorden, den citerade kloka Fårgubben o. s. v. äro väl af intresse, och det är oss bekant, att äfven Maamiehen Ystävä hade för afsigt att begagna dessa. Men icke ens H:r Bagges matematiska uppsatser synas oss ega en form utöfver den vanliga för skolkompendier. Och att denna är tråkig läser icke nekas. Också har Läsning för Folket haft en obetydlig afsättning. Den Finska Tidskriftens utgifvare erbjuder »till en början» ett honorarium af fem Rubel Silfv. å tryck ark för insända uppsatser. Detta är visst en god sak. Men i vår tanke vore det för Tidskriftens framgång viktigaste, att åt densamma förskaffa en Redaktion, som eger nit för saken och någon författarevana. Ty skrifter för folket fordra, såsom vi ofvanföre antydt, ingen ringa talang. Och om vår erfarenhet icke bedrager oss, så är en poetisk förmåga i detta hänseende den gynnsammaste. Derom vitnar åtminstone den enda lyckade folkskrift, vi haft tillfälle att se, nemligen »Der Rheinische Hausfreund,» utgifven af *Hebel*, den kända författaren till »Allemanische Gedichte.»

63 GEOGRAFISKA KARTEVERKET.

Saima n:o 10 7.III 1844

Detta arbete, om hvars nitiska bedrifvande allmänheten redan genom Tidningarne blifvit underrättad, har börjat med utgifvandet af tvenne Socknekartor, enligt inskriften å sjelfva kartorna »upprättade för att underkastas allmän granskning.» Detta uttryck bör väl icke tagas så strängt. Tydligt synes vara, att kartorna innehålla endast de allmänna konturerna af, hvad de i sjelfva verket komma att framställa, samt att deras ändamål således är att blott begagnas för anteckning af de upplysningar för Karteverkets fullständighet, hvarje Orts invånare kunna lemna.

Men just i detta afseende torde likväl några svårigheter möta. Vid allmänna sammankomster kunna väl upplysningar vinnas, huruvida alla sjöar, träsk, åar, bäckar, holmar, samt vägar, byar, hemman och lägenheter äro å Kartan upptagne, äfvensom om lägenheters och vattudrags namn, dessa sednares till- och aflopp o. s. v. Men huru vill man väl å profkartan beteckna de sålunda uppgifna ställena, så att

misstag icke ske vid affattandet af de på dessa upplysningar grundade kartor?

De nu utgifna sockenkartorna upplysa t. ex., att en mängd byanamn icke äro i Jordeboken upptagna. Så finnas å Helsingesockens karta 23 byanamn, hvilka icke äro upptagna i Jordeboken. Än mer måste detta vara förhållandet med hemmanen. Af dessa, i Helsingesocken 223 till antalet, igenfinnas nu å Socknekartan 170 tomter och endast 23 namn. De öfriga äro icke heller upptagna i den åtföljande geografiska beskrifningen. Redan benämningen af de 147 obenämnda tomterna

10

måste vid en allmän sammankomst blifva ytterst svår. Men hvar vilja väl deltagarene i densamma placera de öfriga 53 hemmanens bostäder? Och om äfven detta skulle lyckas dem; huru kan väl en sådan församling gifva något besked för läget af alla nya odlingar på de orter, i hvilka jordrefningen försiggått i äldre tider. Boxbacka bys egor i Helsinge t.ex. angifver Beskrifningen vara refvade 1702. Nu borde ju väl vid granskningen all den åker och äng uppgifvas, som under loppet af snart halfstannat århundrade tillkommit på denna bys mark. Att allt detta icke kan utmärkas på den till granskning framställda kartan, som icke ens upptager några byaräer, mycket mindre antyder de vid

20

refningen förhandenvarande odlingar, synes icke tarvå något bevis. Det förstås också lätt, att en sådan granskning fullkomligt skulle motsvara en ny refning. I mer eller mindre grad återkomma dessa samma svårigheter i afseende å vägar, vattudrag o. s. v. Det synes icke ens kunna undvikas, att ju de lägenheter, refningsinstrumentet upptager, måste förväxlas med andra, hvilka granskarene gifvit samma namn. Och för alla nya benämningar kan platsen sökas i hvarje af kartans fyra hörn – att icke tala om den noggranna bestämningen af de skilda lägenheternas

30

omfång och gränсор. Oss vill det därför synas, som om för allmänhetens granskning redan skulle erfordras så noggranna och fullfärdiga profkartor som möjligt. Ty då kunde väl hända, att byamännen under en härtill skicklig landtmätares ledning vore i stånd att angifva, hvad som å kartan är felaktigt utsatt eller kanske helt och hållet saknas, utan att därför med någon noggrannhet kunna på kartan rätta det oriktiga eller beteckna det bristande.

Vi hafva ansett nyttigt att i all anspråkslöshet framställa dessa förfrågningar, hvilka grunda sig på en sakkunnig mans oss benäget meddelade anmärkningar. Ty det i sanning storartade och kostsamma företaget omfattas af allmänheten med största intresse, och säkert är, att mången skall finnas, som med all ifver egnar sig åt den påbudna granskningen. Men vi hafva från flera håll hört betänkligheter framställas, vittnande om dessa för saken intresserades ringa hopp att kunna lyckas i en sådan granskning, då enligt deras förmenande äfven den bästa vilja härvid kan åstadkomma mera oreda än upplysning. Det vore nu högst gagneligt, att allmänheten genom en diskussion i ämnet upplystes om de tillgöranden, man af dess granskning kan hoppas, och om rätta sättet att vid denna gå tillväga. Vi uppmana därför landets geodeter, som i ämnet ega insigt, att yttra sig öfver här framställda

40

50

tvifvel, hvilka kanske bero af något misstag om granskningens syftemål och utsträckning.